

№ 20/1962.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 20/1962 med anledning av lantrådets berättelse till Ålands landsting över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1961.

Sedan landstinget med stöd av § 31 mom. 1 i landstingsordningen inbegärt lagutskottets utlåtande över förenämnda förvaltningsberättelse, har utskottet behandlat densamma och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Landskapets bokslut för år 1961, såväl det ordinarie bokslutet som bokslutet över landskapets enskilda medel, åtfölja berättelsen såsom separata bilagor. Med dessa bokslut har utskottet icke tagit befattning, enär det enligt landstingsordningens § 32 i dess ändrade lydelse av den 20 juli 1960 ankommer på finansutskottet att avgiva betänkande över dem. Det må likväl framhållas, att finansutskottets betänkande över landskapsrevisorernas berättelse till landstinget över granskningen av räkenskaperna för år 1961, № 10/1962, bordlagts i landstinget i avvaktan på detta betänkande från lagutskottet.

I utskottets betänkande № 17/1960 över förvaltningsberättelsen under år 1959 framhölls såsom brist, vid jämförelse med berättelsen för år 1958, att uppgift saknades om de behandlingsskeden, i vilka ännu icke avslutade utredningar, som landstinget inbegärt, befunno sig. Samma brist vidlår även berättelsen för år 1960 och denna berättelse. Förhållandet har påtalats vid remissdebatten, och det synes fullt naturligt, att landstinget kunde hållas underrättat om det läge, vari för utredning överlämnade ärenden befinner sig. Det är för utskottet obekant, av vilken anledning uppgifterna bortlämnas från berättelsen, då det likväl till följd av upprepade påminnelser klart framstått, att landstinget anser sig vara betjänt av desamma.

Frågan om dispositionen av personalbostäderna vid Ålands centralsjukhus har utskottet tidigare ägnat uppmärksamhet. Sålunda berördes frågan i utskottsbetänkandet № 17/1960, där utskottet framhöll följande:

"Sidan 14. Det allmänt kända förhållandet, att en stor del av de för vårdpersonalen vid Ålands centralsjukhus och Ålands tuberkulosdistrikt avsedda bostäderna - det har uppgivits i genomsnitt två tredjedelar - icke begagnas av de anställda, utan att dessa av olika orsaker önska hyra sig bostad annorstädes anser sig utskottet böra beröra, ehuru detta icke framgår av specialberättelserna. Ifråga om gifta personer bland sjuksköterskor och ekonomiepersonal är detta naturligt, men beträffande ogift personal, som icke har hem i närheten, är det anmärkningsvärt att särskild bostad uppyres annorstädes. Tydligen hava de normer, som följdes vid personalbostadens uppförande, visat sig ohållbara, ty

den hyra, som uppbäres av vederbörande, för närvarande mk 3.800:- per rum och månad, bör icke som sådan vara avskräckande. Det synes vara sk att taga missförhållandet under noggrant övervägande och försöka få ti stånd en ändring, så att bostadslokalerna icke stå oanvända. Möjligen kunde de enligt korridorsystem inrättade enskilda rummen med delvis ge mensamma bad- och tvättrum ändras till familjebostäder."

I sitt betänkande № 24/1961 uttalade utskottet förhoppningen, att utskottets förenämnda anmärkning med tiden skulle vinna sin lösning. Några åtgärder i denna riktning synas likväl tillsvidare icke hava bli vit vidtagna, enär revisorerna i sin berättelse över granskningen av landskapets räkenskaper för år 1961 fortfarande återkommer till frågan.

För att få en personlig inblick över förhållandena har utskottet de 29 sistlidne november besökt sjukhuset och därvid av ekonomen och över sköterskan erhållit följande uppgifter:

Sköterskevåningen.

1 våningen: av 12 rum äro 3 besatta av sköterskor, varjämte bostad beretts åt kosthållerskan;

2 våningen: av 12 rum äro 8 besatta, varjämte bostad beretts åt översköterskan;

3 våningen: 12 rum, av vilka 1 besatts, samt bostad beretts åt en översköterska vid sanatoriet;

4 våningen: 12 rum, av vilka 5 besatta, varjämte inretts ett säll skapsrum för sköterskorna.

I varje våning finnes ett gemensamt badrum med 2 W.C. i badrummet. Varje våning har ett gemensamt kök.

Städerskevåningen.

1 våningen: helt inredd till tjänstebostäder för maskinister m.fl. och alla lokaler upptagna.

2 våningen: 7 dublettrum, av vilka 5 besatta med inalles 7 personer

3 våningen: 7 dublettrum, av vilka 4 besatta med en person per rum;

4 våningen: användes såsom s.k. sovåning av personal, som haft nattjänstgöring, även om sagda personal haft andra bostadsrum.

Rummen äro i allmänhet rymliga, men sakna nödigt antal skåp. W.C. finnas 2 st. för varje våning med anslutning till korridorerna. Ett gemensamt badrum i varje våning.

Även om dessa bostadsutrymmen kunde anses fylla behovet, då sjukhu set uppfördes, förete bostäderna numera så stora brister, att man inte kan förvåna sig över att sjuksköterskor, vilka såsom gifta bo i staden, föredraga att bo hemma, och att sköterskor, ehuru ogifta och i avsaknad av egna hem, hellre sammanslå sig och hyra en gemensam våning i staden

eller dess närhet, än bebo sköterskerummen.

Något måste därför göras och göras snart för att avlägsna bristerna. Tänkbart är, att tjänstebostäder kunde inredas även i sjuksköterskeavdelningens bottenvåning - och att korridorsystemet, som tydligen icke gillas, på något sätt elimineras. Huru detta bör utföras, kan utskottet givetvis icke föreslå, men genom sakkunnig utredning bör frågan kunna föras mot en tillfredsställande lösning.

Tilläggas kan, att ifrågavarande rum sommartid, då tjänster skötas av vikarier, äro mera belagda.

I sitt betänkande № 17/1960 har utskottet berört även revisions-systemet i landskapsförvaltningen, dock utan att göra något förslag. Därvid framhöll utskottet följande:

"Utan något som helst misstroende mot landskapsstyrelsen eller revisorerna har utskottet i detta sammanhang velat anknyta till vissa uttalanden i budgetdebatten och framföra en tanke, att revisionssystemet i landskapsförvaltningen snarligen borde utbyggas. Revisionen, som utföres av på vissa år valda förtroendemän, uppbyggdes enligt förhållanden, som icke tåla jämförelse med den förvaltningsapparat, som landskapet nu sysselsätter, och de medel, som nu anvisas av landstinget. Årli-gen stiftas landskapslagar, som under landskapsstyrelsens överinseende pålägga kommunerna stora skyldigheter och för inkommande år överskrider landskapsbudgeten miljardstrecket.

I riket utfärdades den 23 december 1947 en lag om revision av stats-hushållningen (№ 967/1947), som trädde i kraft den 1 januari 1948. Den ersatte lagen av den 17 april 1931 angående statens revisionsverk (№ 126/1931) och utökade i avsevärd grad revisionsverkets uppgifter. Enligt § 1 mom. 1 i 1947 års lag stadgas: "För revision av statshushållningen finnes ett statens revisionsverk med uppgift att granska lagligheten och ändamålsenligheten av skötseln av statens hushållning samt iakttagandet av statsförslaget ävensom att sköta statens allmänna bokföring." Revisionsverket är ett permanent ämbetsverk, som underlyder finansministeriet och vars verksamhet närmare regleras av lagen och dess verkställighetsförordning (№ 969/1947). Det har bl.a. till uppgift att kvartalsvis inkomma till statsrevisorerna och finansministeriet med redogörelse för sin verksamhet under föregående kvartal samt årligen till statsrådet och statsrevisorerna med berättelse om sin verksamhet under det föregående finansåret. Det skulle föra för långt att här närmare ingå på revisionsverkets organisation och uppgifter, till vilka bl.a. hör granskning av samhällens, samfunds och sammanslutningars, som åtnjuta statsunderstö- medel och räkenskapsföring, men det är uppenbart att verket utgör ett

stöd såväl för statsrevisorerna som för finansministeriet, respektive statsrådet.

Rikets instruktion för statsrevisorerna är stadfäst den 8 juni 1951 (№ 391/1951) och innehåller bl.a. stadgandet att statsrevisorerna må ordna sin verksamhet jämväl i samarbete med statens revisionsverk.

I landskapslagstiftningen återfinnas de allmänna stadgandena om revisionen i landskapsförvaltningslagens (22/52) 59-63 §§ samt i instruktionen för revisorerna av den 8 maj 1933 (7/33). Sistnämnda instruktion bygger i väsentliga delar på rikets nu upphävda lag av den 17 april 1931 och därtill anslutna förordning av den 22 december 1931 (№ 373/1951). I jämförelse med statens senare lagstiftning är landskapslagstiftningen föråldrad, ehuru revisorerna, såsom finansutskottet framhåller i sitt betänkande № 15/1960, meddelat att de anse sig kunna genomföra granskningen med tillräcklig noggrannhet, ehuru landskapets budget och förvaltning fortfarande utökas, då siffergranskningen omhänderhaves av sifferrevisorerna och fackmannahjälp får anlitas efter behov.

Det må ytterligare framhållas, att ovanstående uttalanden om revisionen icke föranletts av lantrådets berättelse eller av misstroende mot revisorerna, utan av omtanke om landskapets allsidiga utveckling, såsom ett allmänt referat, som kan diskuteras. Ty det är rimligt att en fast anställd landskapsrevisor, utrustad med lämpliga befogenheter, skall kunna gagna landskapsförvaltningen, följa med utvecklingen på olika förvaltningsområden och göra påminnelser, där sådana kunna vara behövliga. Utskottet gör emellertid intet förslag."

Genom det uttalande, som landshövdingen i egenskap av ordförande i Ålandsdelegationen gjorde vid remissdebatten beträffande revisionsberättelsen, har saken emellertid aktualiserats. Det synes därför vara nödvändigt, att landskapsstyrelsen erhåller i uppdrag att överväga en reformering av revisionssystemet och inkomma till landstinget med härav betingade förslag.

Enligt lantrådets påpekande vid remissdebatten har Åke Aspbäcks namn utelämnats bland ersättarena i landskapsstyrelsen. (sidan 3).

Av berättelsen framgår på sidan 12 ifråga om mentalvården, att uppgifterna om antalet sinnessjuka i landskapet erhållas av församlingarna. Detta innebär en efterblivenhet för landskapets vidkommande, tydligen beroende på att sinnessjukhuslagen (FFS 187/1952) och sinnessjukhusförordningen (FFS 448/1952) såsom lagar av blandad natur icke antagits att gälla såsom landskapslagar. Möjligen kunde frågan genom landskapslagstiftning ordnas så, att en mentalhygienisk vårdbyrå kunde träda i verksamhet inom landskapet enligt sinnessjukförordningens mönster, upprättad

av kommunalförbund.

Utskottet förenar sig om vad finansutskottet framhållit i sitt betänkande № 10/1962 ifråga om uppsnyggandet av vägområden, som skadats i samband med vägbyggen. (sidan 28)

Då förvaltningsberättelsen i övrigt ger en överskådlig bild av utvecklingen inom landskapet, får utskottet värdsammast föreslå,

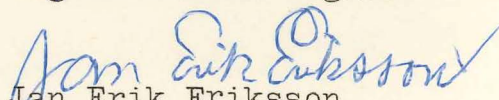
att landstinget ville godkänna lantrådets berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1961 men samtidigt anmoda lantrådet att i sin nästa förvaltningsberättelse införa uppgifter om de behandlingsskeden, i vilka ännu icke avslutade utredningar, som landstinget inbegärt, befinna sig,

att uppdraga åt landskapsstyrelsen att, om möjligt, till instundande vintersession inkomma till landstinget med förslag om förbättrande och om-disposition av bostadsförhållandena vid Ålands centralsjukhus personalbostäder; samt

att överväga och till landstinget inkomma med förslag till reformering av revisionssystemet i landskapsförvaltningen.

Mariehamn den 5 december 1962.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
ordförande.

./.. Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Annemi Dahlblom och Bertel Boman.